

KÖZMŰVELŐDÉS.

Az erdélyi róm. kath. irodalmi társulat heti közlönye.

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

Előfizetési díj:

Egész évre	4 frt.
Félévre	2 "
Negyedévre	1 "

A társulat minden rendű tagjai
a lapot tagdíjaikért kapják.

Ugy a lap szellemi részét illető czikkek,
mint az előfizetési pénzek a „Köz művelő-
dés” szerkesztőségének Gyulafehérvára a
várhoz küldendők.

Köszöntelek, Te égi rózsató!
A mely üdvünk Virágát termeléd;
Köszöntelek, ígérte földed Te!
Szent áhitat karján jövőn feléd.
Földi illat égbe szálló,
Égi sugár földre járó.

Te angyaloknál tisztább szűz virág,
Te Istennek megszentelt liljoma,
Ki csak virágnál szűzen, szenttelen,
De nem hervasztott meg a bűn soha.
Üdvözlégy szűzvirág anya,
Szeplőtelen szűz Mária!

Hozzád sohajt e bűnös szív, ajak
Üdvösségünknek „Jóreményfoka“!
Te bűnösök fellebbe bujt egén
Szívárványokat felénk nyújtó csoda!
Bűnösöknek menedéke,
Égieknek fénye, éke . . .

Oh! mintha ott térdelnék mostan is
Kis templomunkban; hol oltár felett
Kedves szülőm először mutatá
Szűz pirtól égő szende képedet.
Hallom mint zengvéne ifja:
„Szeretlek szép szűz Mária“!

S mi bűnbánók szívéből felfakadt,
Azt én is mind-mind újra elsirom
És térdre hullva itt a por között
E könnyekkel újra szűmbe irom,
Ki ne veszzen onnan soha:
„Szeretlek szép szűz Mária“

Mi mártirok szívét elégeté,
Felgyujtom én is azt a szent tüzet,
És fényénél ott áldom szüntelen
Ártatlanságban élő lényedet
Te mártirok fő martira
Szivem szerelme Mária!

S ha összegyül a vésznek fellege;
Ha rám rohan bű, bánat, gyötirelem,
S e szent képnél e dicső arc előtt
Szivem nyugalmát újra meglelem:
E dalnak kell hangoznia:
„Szeretlek szép szűz Mária“!

Mik voltak okai annak, hogy Luther Márton hitújítása oly korán terjedhetett el az erdélyi szászok között?

— Veszely Károlytól. —
(Vége.)

Végre ötödik okul, melyet csaknem első helyen kell vala fölemlitenem, felhozható azon e népnek, mint idegen népek közé ékelt törzsnek kebelében keletkezett és általa nagy szívóssággal ápolt összetartozó-szágnak élénk érzete, melynek szálai a távoli anyaországig, ahonnan idetelepedett, s hol a hitújítás kezdetét vette, terjedének.

Fenntartotta és ápolta benne ez érzetet és az anyaországgal való összeköttetést az általa nagyban folytatott, messzi Keletre s Nyugat legtávolabbi országaira kiterjedt kereskedése, valamint ifjainak nagy serege, kik tanulmányaikat a német egyetemeken végezték.

E kereskedők és tanulók némelyike mint utdon-ságot, mások pedig, az új tévtanoknak megnyerétvén, azon vágyból, hogy azoknak hazájokban is követőket szerezzenek, mindjárt a nagy mozgalom kezdetén hozták el magukkal Szebenbe Luther Márton könyveit, melyeknek előbb dugva, de aztán nyilván történt olvasása sokak elméjében előkészíté a hitújítás tévtanainak az utat, melyeknek az előszámlált okok közreműködése általi elterjedése indította meg, a magyar egyház sz. István idejétől odáig oly szépen virágzott állapotának Erdélyben való felbomlását. E szomorú következményt az erdélyi szászokra vonatkozólag a fennebb idézett 1882-iki schematizmus jelles tollu szerkesztője így rajzolja:

1529-ig virágzott (a királyföldön) a katolikus hit, és buzgón s szakadatlanul folytatott az istenítisztelet minden ága, teljesítették a kegyes alapítványok meghagyásai. Ez évben Ramasi Mátyás, szebeni plébános és dékán egy szebeni apáczával házasságra lépett, kinek példája által a papság az ősi hit elhagyására és a Luther intézményéhez való esatlakozásra esábittatott, s maguk a szebeni hívek is az ősi róm. kath. hittől elpártolván, a római pápának és az esztergomi érseknek, kinek hatósága alá mind a szebeni egyház, mind a sz. Lászlóról címzett prépostság és a kerezi apátság az 1513-ban kiadott pápai bulla erejénél fogva tartoztak, az engedelmességet felmondván, a róm. kath. papokat és más rendü férfiakat, ugy a zárdaszüzeket, kik házasságra lépni vonakodtak, Szebenből és annak egész területéről kegyetlenül kiűzték, és parancsot küldvén a hatóságok alá tartozó hét fiókszékhez, azok lakosaihoz és papságához, melyben őket vagy az új tanok elfogadására, vagy pe-

dig házaik, birtokuk, sőt hazájuk elhagyására is kötelezték, okai lettek annak, hogy a város és székek királybirái, polgármesterei és tanácsosai az egyházakat, prépostságokat és az apátságot, valamint ezek és az apácák birtokait és javadalmait, a szent öltönyöket és edényeket magukhoz ragadták, sőt felhasználván azt a körülményt, hogy a királyi felség személyesének hatósága, melynek a II. András kiváltságos levelének értelmében alávetve voltak. Erdélyben 1571-től 1691-ig szünetelt, a székek ugyanazon birái, függetlenséget a más két — magyar és székely — nemzetől és az általuk lakott földet kizárólagosan maguknak tulajdonítván, az elkobzott egyházi javadalmak jövedelmeit a hét bírák jószágának czime alatt összegyűjtvén, évenként nagy összegeket halmoztak össze a szebeni szászoknak 1754 óta a *Hodialis cassa* név alatt ismeretes pénztárába; melyek aztán a kegyes alapítók szándékaival egészen ellenkező és a számadásnak, melyre elejétől fogva kötelezve voltak, semmi félelme által nem korlátozott kiadások, világi pompák és a tisztviselők fényűzéseinek fedezésére fordítottak. Ennek folytán a Zsigmond, Mátyás és Ulászló királyok által alapított sz. misék elmondása elhanyagoltatott s maig is elhanyagoltatik!

De politikai tekintetben is vészteljes következményűek valának e hitújítási mozgalom hazánkra nézve; mert elősegíték nagy részének a török járom alá jutását s az azzal együtt járt oly siralmas pusztulást.

Többiben pedig a következő észrevétellel zárom be értekezésemet:

Agostai hitvallásu erdélyi atyámfiai, amint ez már e rövidértekezésből is némileg kivethető és „Agenda“-ikből, meg kátéikból látható, midőn a kath. egyháztól elszakadtak, ennek hit-és erkölesbeli kincs-tárából a többi felekezeteknél többet vettek el magukkal. Bár sikerülne nekik azt daczára annak, hogy a harminczas éveken innen a német egyetemet látogató lelkész-és tanárjelöltjeik keresztény-ellenes elvekkal telítve térnek haza, a kereszténység és az ősi anyaszentegyházba való könnyebb visszatérhetőség érdekében továbbra is megtartani!

Émlékbeszéd,

melyet a gyergyói róm. kath. tanítóegyletnek f. é. június hó 3-án tartott évnegyedes rendes gyűlésében b. e. Salamon Alajos főesperes és az egylet tiszteletbeli elnöke felett tartott Ferenczi Károly gyergyó-szt.-miklósi plébános.

(Folyt.)

Az új főesperes legelső kötelességének tartá kerületében a plebániák és azok iskoláinak meglátogatását. Tapasztalatait még azon évnek őszi koronagyűlésén előadá, és a nevelés

ügy fontosságát élénken rajzolván, felhívá paptársait, hogy a hitközségi iskolák jó karba helyezése és megtartása ügyében semmi fáradságot és áldozatot ne kiméljenek.

Míg tehát a nevelés ügye körüli üdvös mozgalom minden községben élénken foglalkoztatá az illetékes hatóságokat, addig a főesperes saját plebániájában, az ő szelid, mérsékletes és tapintatos közbejvetelével oda irányítá Ditró nemes községének jóra törekvéseit, hogy az iskolának rendezése körül nagy áldozatokra határozta el magát. — Kimondá ugyan is, a divatos áramlattal szemben, hogy nem csak népiskoláinak katolikus jellegét tartja meg, hanem újonnan felállítandó polgári iskoláját is kizárólag az egyházi főhatóság alá kívánja helyezni. Hlykép az egész esperesi kerületben üdvös fejlődésnek indultak az iskolák s jelenleg oly virágzásnak örvendenek, hogy alig van püspöki megyénkben egyetlen kerület, melyben a nevelésügy virágzóbb állapotban volna, mint a mi szép Gyergyónkban.

Ki tagadhatná meg e téren a megboldogulttól az érdemet? Azt hiszem, senki. Mert valamint a győzelem nem az egyes katonáknak, hanem a hadvezérnek tulajdonítatik: úgy itt az elért eredmények elsőhelyen annak tulajdonítatnak érdemül, ki az ügyek élén állott; ez pedig nem volt más, mint Salamon Alajos. —

Az ő idejében alakult meg ezen diszes s már is sok érdemekkel diszeskedő róm. kath. tanítói egyesület is; melymindjárt keletkezése kezdetén, a szelid lelkületű és böles mérséklettel bíró főesperest elnökének megválasztá; mely tiszteben megmaradt egészen 1886-ig, mikor csupán azért, hogy öregségének terhei könnyebbítsenek: a tisztség más vállakra tétetett, de a boldogult megválasztott állandó tiszteletbeli elnöknek.

Élénk emlékében van mindnyájunknak, hogy a tisztos öreg, mily disze vala mindég gyűléseink elnöki székének; ha valakit közülünk a vitakozás heve elragadott, csak a galamb-öszhajú szelid és békitő tekintetű tisztos alakra kellett tekintenie, s azonnal visszanyerte higgadságát. —

Elnöki megnyitói mindég alkalomszerűt, találó klasszikus idézetekben gazdag és magvas beszédek voltak. A tanítók közt mint atya gyermekei körében — jól találta mindig magát, s ha szerénységében mégis néha dicsekedett, azon dicsekvés amnyiből állott, hogy büszke arra, miszerint oly értelmes és hivatása magas színvonalán álló tanító-egyesületnek lehet elnöke. —

Hogy ki volt Salamon Alajos a papság körében, azt nálannál illetékesebb férfi mondotta el már az 1888-ik évi tavaszi korona gyűléstnkben. . A kerületi főesperes főt. Both Ferencz ur következőleg párentált felette. . „Kerületünk kedves „Alózi bácsija“ 1854 lépett Gyergyó földjére, és lett nemcsak Erdély megyénk egyik jeles plebániájának birtokosa, hanem lett egyszersmind megyénk első egyházkerületének, klaszszikus tudományossága, nemes jelleme és paptársai szeretetben mindég áradozó szívjósága által, nemcsak őszintén szerető paptársra, hanem annak legünnepeltebb, legmunkásabb tagja is. —

„Főesperessége alatta a papság nemzedéke többször változott. Az elhaltakat fájdalommal részvétellel temette el; az eltávozóktól érzékenyen bucsuzott; az újon jötteket nagyszabásu beigtató beszédek kíséretében vezette be új állomásaikba. . A korona gyűlések megnyitóiban mindég voltak az egyház fen-

ségéből merített nagy eszméi, melyeket az egyház dicsőségéért lángoló buzgalma oly meghatóan, tanulságosan fejtegetett; voltak érzelemteljes szívjóságát egészen vissza tükröző üdvözlései, melylyekkel az együtt levő tagokat köszöntötte. — Drága gyöngyök lesznék még az utókor előtt is azon szentírasi és klaszszikus idézetekkel fűszerezett, nagy mű gonddal, Ciceró nyelvében írt üdvözlő levelei, melyeket jeles alkalmakkal, felsőbb helyre, a kerületi papság és hívek nevében időnként felterjesztett s melyeket a közgyűlés jegyzőkönyveibe igtatva megörzött.“ —

Igy emlékezett meg a boldogulttól főesperesünk s azt hiszem ennél szebben és ünnepélyesebben ötsenki sem méltatthatná. —

(Vége köv.)

Költői levél.

(A „Közművelődés“ új felelős szerkesztőjéhez.)

Megunva már a sok panaszt, nógatást —
 Szárnyas lovamra felkapaszkodom hát
 S vízszintesen gerincezett mivoltán
 Kiáltok egyet én is a pusztába:
 Miként tevém gyakorta más időn ezt,
 Mikor dusabban abrokolhatám meg
 Kehes lovamnak lapult bordázatát;
 Levén bőségesebben a takarmány,
 Mi oly szűkön terem újabb időkben,
 Hogy elsilányul éhen a szegény ló! . . .
 S habár ekép magasba könnyű volna
 Fölszállani; de lankadoz a szárnya
 S alig emelkedik a hold körébe:
 Odább evezni nincs erő; lesuppan
 Miként Ikar a tengerek vizébe! . . .
 Pedig e föld nem ithona szegénynek,
 S bár fuladott a légtelen magasban:
 Csak arra vonja vágya, gerjedelme . . .
 Ott, ott, hol annyi csilág ég az égen —
 Csak ott találja honját ugy reményli! . . .
 De most maradjt alant velem lovaskám!
 S mig jobb idők e földre is jöhetnek:
 Addig jertünk hová erőnk emelhet! . . .
 Hípp, hopp! . . . Megállj lovam, e helyt leszállok.
 Mint Harmat István egykoron leszálta
 Vasvállból tüzet evő lováról.
 Kopp, Jer! . . . Dicsér! . . . Hahó! ki jár ma erre? . . .
 Biz én vagyok öcsém a régi mezben;
 Azaz betűkbe burkolózva jöttem,
 Szárnyas lovon! Csudálkozol? Ne bámulj! . . .
 Olvashatád, hogy az irány az író;
 De csak amugy, ha önmagából írja
 Mit ír, s nem ölti más mezét magára,
 Mint mesében a varju pávatollat.
 Hát én is az vagyok ma is ki voltam
 Az egyszerű, kopott ruházatomban;
 Mert cifraság nem illik, s rám nem is jön.
 Mig érezem, hogy élek! . . . Ismerj tehát!
 Nagy kölván Károly király fenn ül még;
 A vár szegén csorog ma is a csorog;
 Portus felé kristályforrás bugyog fel.
 Ezekből ittanak velünk hajh! egykor,
 Kiket korán a földnek adatok már!

Jó híroket felejtkezés ne bántsa;
Mert jellemek valának életökben!
Balog emléket oly híven megírtad,
Hogy azt rövidben jobban nem lehetne.
Emlékezem a régi jó időkre,
Mikor együtt tanulgatánk vidáman
Vitatkozáink is olykoron keményen;
De szívvel, ésszel állva meg a helyet —
Egymás szemébe nem dobánk porondot.
Azóta változának ám az idők,
S naponta változunk mi is azokkal!
A jó Ödön búbanatos szívében
Kesergi még a hű felet; de Béla
Ki annyit ért s kit annyi ért, megedzve
Humorral töltve jó szívét — vigasztal.
Antal csak írja verseit gyakorta:
Mert érti, bírja kellemét a dalmak,
Agost bírál szigorral; de kérd meg őt,
Hogy írva győzze meg magát s úgy írjon.
Az elnök ur lankadhatlan érrel
Munkálkodik ma is, kitarva híven
A férfi munka terheit. Be szép ez!
Ohajtanád te mégis ez erőkhöz
A külérők termékeit bevenni.
Hogy gazdaguljon Közlönyünk művekben
S mint Sámuel, Protás s kik ilyenek még
Rendestagi munkájokat lerónák.
Kívánatod jogos; de baj kivinni.
Munkálkodásra kedv, ha nincs azokban,
Kiket alaptalan a vád nem illet!
Nem régiben hangzott a szó felem is,
Kérldve: mi okból hallgat a czimbalom?!
S ahoz mit akkoron feleltem arra
Még oly sokat, sokat lehetne tenni!
Az ifju-kornak ábrándos világa
Dúsan termi érzeményvirágait!
Az egyik e virágokat leszedve
S bokrétaba kötözve tartogatja!
Egy más ha szüksége vagon falatra —
Piacra küldi versét a kofának!
Legtöbbnél úgy szedetlenül maradnak,
Mint a magas sziklákon nőtt virágok;
Melyekben nem gyönyörködik az ember!
S melyik a helyes? Ki tudná mondani?!
Irni vagy nem? Ha nézzük a többséget:
Ugy tetszik jobb nem írni, mint megírni!
Mert régi szöbeszéd: „Hallgatni arany!”
S mégis panasz van a sok író miatt.
S nem ok nélkül; mert gyakran azok irnak,
Kiknek hallgatni böles dolog lesz vala!
De dicsvágy és haszonlesés, önhittség,
Hívság, szellemkor, nyegleség s a többi
Írásra feltűzelgetik a dörét!
A hívatottak, kik születve vannak
S voltak, — miként szokás ezt így mondani —
Éltökben alig élhetnek szegények,
S halálban övek a rideg dicsőség!
Sok bánta meg már azt, hogy írt, barátom
De sok azt bánhatja meg, hogy mért nem írt!
Igen, mert vannak akik így eszelnek
Oh! szent, imádott, édes, drága, szép hon!
Meghálnék éretted én, ámdé élni
Még is jobb lesz utánad, ha te meghalsz!
S az ilyenekre jó leszen figyelni,
S gunyversekben lemenydörögni őket!
Ma nem sokat; de jót írni a jelszó:
Van írva már több sokkal az elégnél
Maholnap több az író, mint olvasó —
Holott jobb lenne munkálni a földet!
Az is kár, hogy az irigység s a nagy gög

A tudásban íróban is kitérszik
Azért gyűlölni kezdem a világot
S ha irok, epébe mártom a pennát!
Eszem keserü gombát, meg salátát, —
Hogy jó nagyot nőjön epém ezekből!
De már elég! Magamról is csak irok
Bár végeztekép; hisz levélbe illik
Ez nem a lyra méretét követli.
Irom tehát, hogy élek és olvasok;
Az est homálya gyertyafénybe vész el
S ha jön a nap sugára feleseréli.
Péter ösém zöld hant alatt pihen már!
Öt hónapig feküdt november óta;
A szélhűdés találta; majd az aszkor
És elvivé őt oda hol mi sem fáj!
Már jó anyámmal őrzöm a paplakot;
Maholnap érte is sírok, vagy engem —
Ő sirat el; de mentse őt az Isten!
Még jól mozog; munkálkodik naponta;
Kalapfónásból szerzi be adóját;
Kertésztől ruházkodik s ha látja,
Hogy fiának sokfelé van a gondja:
Még sóra sem kér tőlem, ugy kímélet!
Szegény, de nagy meggyében nekem is jut
Naponta, mozgás munka és nem unom
Az életet. No még csak az volna szép!
Már a negyed telik e hóban*) épen,
Hogy Bakk, Boér, Fazakassal — kik élünk —
Nagyváradon papok levénk; míg Fárót
Velezze gondoláiban avatták!
Sokáig éjlenek; de ugy, hogy én is!
Nos ennyi most elég leszen ugy-e bár?!
Szahnalevélnek is fogod nevezni,
Ha még sokat szövik bele; de mostan
Jövöre is ajánlva jó magunkat —
Czimbalom czimborámmal itt öröklünk.

Véekén, 1889. Julius 20-án.

V. Cs. J.

— **Szováta 1889.** (Folyt.***) XIV. Lajos udvarának szokásai csakhamar Európa valamennyi államában irányadóok lettek. A társalgásban, az öltözködésben, az étkezésben, a háztartásban, az iparban, a tudományban, a művészetben, a francia izlés kapott lábra. A francia nyelv a diplomacia nyelve lett. A hírlapirodalomra vonatkozólag valaki elmésen jegyezte meg, hogy ha egy nap francia lapok nem jöttek volna át Rajnán, a különben katonailag szervezett Németország hírlapjai olyanok maradtak volna, mint a légmérő, ha a levegő kinarad.

Rajtam nem ama francia izlés diadalmaszkodott, hanem évek óta az a jelszó jut eszembe, hogy török-szakad, fürdőre kell menni. Ez évben különösen azért, mert különben a jövő évi naplónak engem illető rovatai olyanok maradnak, mint a légmérő, ha a levegő kinarad.

Az idő utazásra eléggé kedvező. Az ég arcát felhő nem redőzi. A léghen porfelhő gomolyog. A fűnek, fának, virágnak harmatesöppje sines, hogy szonjas kebelét felüldítse; de van a madárnak hangja, élénk, kellemes, van az emberi kebelnek is égő, forró vágya az élet változatossága után. Elég volt az egyféle foglalatosságból. El, el hazulról. Török, szakad, fürdőre kell menni.

Éppen jul. 7-ike volt. 11 óra tájt indultam egy jó kollégámmal. A stajer koesi régi rongyos, lyukatos, libegő-lobogó

*) Julius 31-én. Szerk.

**) Előhoztuk a Tárcazába. Szerk.

fedele csak arra való volt, hogy a nők meg az utazók ne láthassanak minket bemülöket, színről színre. A szél attól szabadon vághatta az uti port arcunkba. Utunk Vásárhelytől keresztül Maros-Szent-Györgyön, Nagy-Ernyén és Iklandon Kaál felé vezetett. Kaál az első staczió volt, a hol éppen akkor a 7-ikére áttett Sáros Boldog Asszony búcsuját ünnepelték. A vidék katolikus, kalvinista és unitárius lakói nagy számban voltak összegyűlve. Künn az utcán valóságos zsbívásár, mint ha az adókat-vevőket a Mester a templomból és kerítéséből kikorbácsolta volna. A kerítésben a templomba be nem fért áhítatoskodók. A templomban a buzgó nép egetverő lelkeseidélés énekelte diésőseget az Urnak. Kevéssel azelőtt Lukács és Adám, Máthé József és más társaik megnyitották a penitencia kegyelemesatornáját. Aztán Csiki Péter, a közkedvesgüti esperes-plebános bemutatta a legfönségesebb áldozatot. Kalapács, Markaly, Bourdeaux segédkeztek. Riskó László prédikált. Beszédjét nem hallgathattam meg, azért nem mondhatok semmit felőle: hanem majd folyó évi szeptember 8-ikán, a mikor ő jobbágytelki plebánosságának 25 éves jubileumát üli, ha a jó Isten éltet, elmondom az ő templomában: mit munkált az úr kegyelme általa.

Templomozás után a szomszéd falusiak keresztelobogók és zászlók alatt hazafelé indultak. A szent ének újlag megszólalt jeléül annak, hogy Istent az ő szabad ege alatt is diésérni szép és fenséges valami. Szép csoportot képeztek a marosjáraiak. Nekik otthon sem papjuk, sem kántoruk: sem tanítójuk, sem számbavehető egyházi vagyonuk nincs. A Kaálból odajáró plebános jobb keze, a hitélet fejlesztésében. Baranyai Béla, a parányi filiális egyházközség főgondnoka. Miképpen viszi ő ottan az egyház ügyeit, abba én voltaképpen beavatva nem vagyok: de azt tudom, hogy keresztjeinket Járából Kaálba és vissza járai két ügyes kalvinista legény emelte, a zászlókat a két legesimásabb kalvinista leány. A keresztalja megkétszerezte a járai katolikusok számát. Pedig az odavaló kálomista pap eléggé tanítja hibeit — nem arra, a mit azoknak az üdvösségre hinni és tudni kell, hanem inkább arra, hogy a katolikusok mily istent élenek, bálványimádók, Krisztus evők. Előltői bánatában és fájdalomában imádkozik is mindennap — a mint egy barátom szokta mondani — a longiariumból annyit, a menyéni befelér. Hát az az ő dolga, hanem elég az hozzá, hogy a vidéken a reformatus atyafiak a búcsujárástól és más kath. szertartásoktól sem irtoznak. Önként sorakoznak a kereszt zászlója alá. Az utóbbi időkben több mint 100 lélek tért vissza a kereszt vallására.

Érdekes volt a templom bejáratánál a koldusok festői csoportja. Egyik lehasalt s ugy imádkozott. Hátan lévő sebeit mutatta az égnek meg a könyörületes szívű embereknek. A másik kezében mankóval, féllábon esedezett. A harmadik vak-szeméit az égre meresztve, fohászzkodott. A negyedik esonkabéna kezét fölfelé tartva, kálomista létére büszgön mondotta a szent olvasót. Az ötödik, a hatodik s a jó Isten tudja, hányadik, reményájan buzgólkodtak, kértek, könyörögtek, esekedtek, rimádkodtak. Kifejezéseikben mindegyre az Isten neve, a könyörületesség eszméje, a nyomorság siráma jutott érvénybe. Azt hiszem ez imádság mind jó és üdvösséges, ha igazi szívből származik. Dániel az oroszlának vermében legugolva, a három ifju az égő kemenczében lángba borulva, Jónása hal gyomrában elgyötörve, Ezekhiás király halálos ágyán

oldalt befelé fordulva, imádkoztak az életért. Isten meghallgatta őket. Meg Ábrahámot is, mikor sétálva utközben imádkozott Sodoma és Gomorra városok lakóiért.

Hogy az embert az Ursten ép kézzel, ép lábbal, jószemmel, általában jó egészséggel áldotta meg, azokért soha sincs kedvezőbb alkalmá hálát mondani, mint midőn ama rimánkoldusok kinos vergődését szemléli.

Figyelemre méltó, a buesu után a lakoma is, melyen a szegénységnek, hidegségnek, fősvényességnek hire-hamva sincs. Sőt megfordítva: a vendéglátókat pazar bőkezűség, ünnepies fellépés és magyaros vendégszeretet jellemzi. Sokan e lakomában másoknak kölesönt adnak vagy kölesönt fizetnek vissza, azért, nekem úgy tetszik, ily alkalommal is megvalósul amaz evangéliumi nagy igazság: „A mily mértékkel mértek másoknak, olyammal mérnek nektek is vissza.”

A kaáli pap, a kinél magam is szerencés voltam jelen lehetni, több mint 30 embert vendéglélt meg: köztük papok a vidékről, hivatanokok Vásárhelyről és máshonnan, néhány úri hölgy s a kaáli unitárius öreg pásztor. Elöttem nem annyira a lakoma, mint inkább az ottan mondott áldomások érdekesek. Egyik felkőszöntő filologiai fejtegetésekbe bocsátkozik, s aztán egy jó félóra mulva, ugy a hogy, az a következőképen belöle, hogy az Isten éltesse ezt meg azt a barátunkat. A körjegyző néhány paragráfussal megbizonyítja, hogy Kaálban a katolikusok kalvinisták és unitáriusok között soha világgal teremtésétől fogva jobb egyetértés nem volt, mint mostanában van. Szabó György át-átesap a humorba és örül az egyetértésnek. Az unitárius pásztor a katolikus pap asztalánál lecsendesülve látja mindazon viharokat, melyek a XVI. évszázadtól fogva magyar katolikusok és unitáriusok fejei fölött elzúgtak.

Az erneyi új pap a Ferenczrendiek történetét a XIII. évszázadnál megkezdli s kizárólag a buesu napjáig egy szép monografiát mond. Csiky bácsi rövid, velős: a dologhoz szafi, de nem büleselkedik. Rettégi, mint történelemtanár hazafias eszmékért lelkesedik. A házi ur megjelenésünktér nyilvános hálaköszönetet mond, olyat, hogy az az újságba is beleillenek. Markaly száz meg száz refleksiót tesz. Valaki, nem tudom már ki, mindnyájunknak szájával szól a házi urhoz és öreg jó édes anyjához a szíves vendéglátásért.

Közben megérkezik Vásárhelyről Szenkovics Marezi is, aki egy személyben ur és kocsis. Neki csak egy lova van; esinos, jól tartott ló. Jobban áll kerék dolgában, mert a kocsijának kereke már kettő van. Ő maga jó humorú ember. Esze mindig jól vált, hanem azért 50 év után is mindig csak Marezi maradt. Hogy miért, azt ő sem tudta egykor megfejtteni, hanem azért emberének visszavagott ügyesen. Történt pedig az a dolog illyképpen: Bárány Kristóf bemutatta magát Marezinak, ez is tisztességesen megvallootta, hogy ő Szenkovics Marezi. Bárány Kristóf kérdést intézett hozzá, hogy hát miért Marezi és nem Márton? Marezi pedig azt akarta tudni emberétől, hogy hát ő miért Bárány és nem Berbécs? — Marezi nem maradt adós, éppen mint nem maradt egykor a nagynénjének sem. Egyik ízben a 92 éves öreg asszonytól, a kinek ő lesz egyedüli örököse, elkérenzett barátaihoz társas vacsorára. A nagynéne elbocsájtotta szívesen, sőt egy pár forintot is adott neki, de meghagyta, hogy viselje magát jól és 10 órára menjen haza. Mikor Marezi haza ment, nagynénje az ágyban ébren várta. Az óra künt lassan ütött egyet. A

nagynéne megjegyezte: Marezi, most egy óra. Marezi pedig kiváló gyöngédséggel felelt: Néni lelkem, hiszen az a nullát nem is szokta hozzá ütni.

Ezeket Mareziről csak azért emlegetem föl, mert ő is kétszer-háromszor tosztirozott, vigan, tréfásan, úgy a mint ő az életet, akár a lakomat ismeri. Hogy már a sok áldomás közül melyik helyes, melyik kevésbé az, azt én megítéli nem tudom; mert én nem olyan iskolában tanultam, a melyben effelől esztetikai leckéket hallgathattam volna. A princípálisom az ilyszertü díkezióznak nevenapja volt, szent András napja. A káplán nem volt hon, Bándit elküldötték volt a kolozsvári egyetemre, hogy tanuljon egy kevés természettant és számtant, pedig ő akkor is annyit tudott, mennyi nekem most is tizedmagammal bőven elég volna. A néhai jó öreggel ketten ebédeltünk. Elég az hozzá, hogy nekem az ebédem akkor nem is volt ebéd. Elejétől kezdve mind azon történe a fejemet, mit is tudnék én toszat alakjában valami okosat az én jó princípálisomra mondani. Végre a negyedik fogásnál tisztességesen fölállottam, illedelmesen engedelmet kértem a szólásra. Az öreg ur meglepettve kezdte, hogy mit akarok. — Nem akarok semmit — feleltem azonnal, holott a feleletre elkészülve nem voltam, — csupán a princípális urat becses neve napja alkalmából megköszönteni. — Várjon, öcsém uram, mindjárt hozzák az utolsó fogást, én megyek s azután mondja el köszöntőjét; elég volt az, a mit lakásomon mondtam. — De kérem szeretettel, nekem annyi nem elég; nekem még tosztirozni valóm is van. Nekem vakáció alkalmából sok helyt meg kell fordulnom. Nekem ott mindenütt tosztirozom kell, különben azt fogják mondani, hogy nem tudok. Nekem azt itt meg kell tanulnom, kérem azért mely tisztelettel, méltotassáék engemet meghallgatni. — Hagyjon békét, öcsém uram, rajtam ne tanuljon, ez volt a zárószó, s azalatt az ebédnek vége lévén, csendesen eltávoztunk.

Ezekkel azt akarom megbizonyítani a t. olvasó előtt, hogy én sem egyik, sem másik tosztot megbírálni jogosítva nem vagyok, azért sem, mert későbbi időben éppen nem törődtem ilyféle dologgal. Azonkívül tartanék attól is, hogy ha én az egyik áldomásozónak jeles, a másiknak jót, a harmadiknak elégségest és a negyediknek elégtelen jegyet adnék: meglehet, nekem ők valamennyien elégtelent (4) írnanak, és így beteljesednék az igazság, mely szerint a többség sok, kal nagyobb mértékkel mér számban nekem, mint a minővel én mérek a többségnek.

(Folyt. köv.)

Kisebb közlemények.

— **Primitia Gyó-Tekerőpatakon.** Az a szép ünnep, melynek Gyó-Tekerőpatak ős székely lakói tanui valának, nem egyhamar fog — legalább e derék község la-

kóinak emlékében — elmosódni. S bár ez ünnep lefolyása a nagy világot nem érdekli is, de helyi jelentősége megérdemli, hogy emléke — legalább röviden — megörökíttessék. E hó 4-én lépett először oltárhoz Tiszt. Kovács János erd. egyhm. új áldozár, mint az újszövetség papja, hogy bemutassa Istennek azon nagy áldozatot, mely a Golgota hegyén mutatott be először. Az oltáranyai tisztet Balázs Mihályné Önsága helyettesítette legnagyobb készséggel, — a koszorus lányok szerepét pedig Genesi Zelma és Ferenczi Hedvig ö kedvességeik teljesítették. A „Máriát dicsérni“ kezdett ének gyönyörű dallama mellett vonult az új áldozár nagy egyházi és világi kísérettel lobogók alatt a templomba, hol az ünnepélyes „Veni sancte“ után az új pap megkezdte magasztos ténykedését Ft. Both Ferencz főesperes és szárhegyi plébános vezetése mellett, idősb és fiatal papokból álló teljes segédlettel. Az ünnepély gyöngyét azon magasztos szentbeszéd képezte, melyet Ft. Molnár János újfalvi plébános evangélium után a szószékről tartott. Nem hiába keresett szónok. Nehéz volna itéletet mondanom a felől; vajon mint irodalmi remeket dicsérjem-e, vagy az élet tapasztalatok, a pap örömei és szenvedéseinek azon mesteri csoportosítását, melyből a szemmel láthatóságig kitűnt, hogy szónok szive melyékből beszél. A megathottság ott tilt minden arczon. Szerettük volna megölelni, oly felemelőleg és vigasztalólag beszél szívtünkhez. Szerenés választás volt a primitians részről a jeles szónokot kérni fel, hisz kevesen találtnak, kik az egyházi pálya tövisi és rózsáiról o y méltán és igazán szólhatnak az ifjú paphoz. — Meghatva tért vissza a primitians az oltárhoz, a szentmisét folytatni, melynek teljes buzgósággal történt bevégzése után az új pap áldást osztogatott sorban: a papokra, az oltáranyára és koszorus lányokra, édes özvegy anyjára, ki alig tudta magát leírhatlan örömebe a nagy ünnepségbe beletalálni, melyet az ő fia tiszteletére ezerek rendezének, végül, rokonaira — egyenkint, s aztán a népre. Az isteni tisztelet végeztével processzióval vonult vissza a celebrans kíséretével együtt a plébános lakására, hol számosan siettek tüdőzölésére. Ezek után a nagyszabásu szeretet-lakoma következett. A papság s a meghívott világiak ugy 35-ön a helybeli plébános Ft. Puskás Alajos asztalánál telepedtek le, kinek dicséretre nem szorult érdemeit — mert hiszen mindenki ismeri — az ő szeretetreméltó szerénysége megsértése nélkül nem említhetem fel. Ömint vidékünk egyik első székely vezér családjának szülötte, az ifjuságnak szerető barátja szivesen ajánlotta fel asztalát, hogy megmutassa, hogy nemes szíve az ifjuságért lángol. — Egy másik csoport — a falu törzslakossága mintegy 60 férfiak és nők — t. Forika Ágoston kántor-tanító urnál talált terített asztalra, ki talán, saját fiáért sem érdeklődnék és tepekednék jobban, mint primitians barátjáért, kit a mivel csak tudott, főleg pedig jóindulattal és tanácsával mindvégig támogatt. Még egy harmadik csoport is volt, hol az ifjuság foglalt helyet.

A plébános asztalánál nem hiányoztak a szép felkötözések. Az első maga az új misés mondotta kegyelmes püspök urunkra, a hálás szív melegével mondván köszönetet az atyai kegyelemért, melyet ő évek során át oly nagyon érezett s mely az ő felszentelésével tetőpontját érte el. A társaság állva hallgatta végig a hálás gyermeki szív meleg szavait, melyek kitörő éljenekben mosódtak el. Majd „Both bácsi“ emelt poharat, ki az ő kedves modorával kijelenté, hogy először teljesít manuduktori szerepet s meleg szavakkal emlékeztén

meg az új áldozár rövid pályájáról, neki az Isten szolgálatában megelégedést és kegyelmet esedezvén, zúgó éljenek között érte ürité poharát. De „Both bácsinak“ is megköszönte a primitív szivességét és sürü éljenek fejték ki a társaság esatlakozását a jó kívánatokhoz. Az oltáranya s a koszorús lányok felköszöntése után méltó szavakkal üdvözöltetett az ünnep szónoka, ki gyengélkedő egészsége daczára e terhes szerepet szívesen elvállalta, s azt mindjányunk lelki épülésére, öröme- és vigasztalására oly talpraesetten meg is oldotta. Majd ismét az új pap emelt poharat s hazaszeretettől lángoló beszédben éltette a társaság legrokonszenvesebb tagját az ezüsthaju, ifjú lelkű, s mindenkitől szeretve tisztelt „Benkő bácsit“: a 48-as nemzetőr-századost, Kilyénfalva derék plébanosát, kinek szikrázó szelleme a jókedvet és vidámságot egy pillanattig sem engedte eltávozni a társaság köréből, — s kinek hitbuzgósága processiót vezetett Tekerőpatak örömtümpére, mely igen szép ténye által igen sokaknak adott alkalmat, hogy az éber hitélet nyilvánulásából örömet merítsenek. Nem is maradt el a szép köszönet. A kifogyhatatlanságig vendégszerető, a hivatól bálványozott, s mindenki előtt becsülés és szeretetre méltó házi gazda pedig a neki juttatott éljenek viszonzásául szíve szerelmének legkedvesebb tárgyaiért, az ifjú papokért üritett poharát. Nem volt elfeledve az özvegy anyja sem, valamint még sokaknak jutott ki az „éljen“. S míg ezek itt történtek a derék tanító sem feledkezett meg, hogy vendégi jó kedélyben legyenek. Sirt az ember lelke, midőn a „Diesertessék“ kel kezdett, s végzett s a szív egyszerűsége és őszinteségével elmondott beszédet hallotta. — Nagyon hosszú lenné, ha minden mozzanatot megörökíteni akarnék. Végül is a legjobb hangulatban oszlott el mindenik társaság, szívbe írva egy magasztos ünnep kedves emlékét, minő, hogy Gyergyóban gyakran történjék, az a hitélet emelkedése czéljából mindnyájunk szívének legbuzgóbb óhajta. B.

— A nagy-szebeni sz. Orsolya-rendű zárda leánynevelő- és tanintézet. Erdélynek ezen igen fontos intézetének feladata a rábizott növendékek nevelését vallás-erkölcsi szellemben eszközli és azokat lehetőleg minden oldalú életbevágó, állásuk- és rangjukhoz mért műveltségben részesíti. Az intézet fekvése és belfelszerelése: Az intézet az úgynevezett „Felsővárosban“ terül el tágas kerttel, hol a növendékek az időjárásához alkalmazottan szünóráikat töltik, hogy a testi erősbödésre szükséges fide levegőt élvezzék és ártatlan gyermekjátékokban leljenek szórakozást. Nyáron át a növendékek a kertben levő, jól berendezett fűrdőt használják. Időnként kisebb sétákat is tesznek. Az intézet tan- és hálószobái világosak, tágasak és szellősek, kitűzött czéljoknak megfelelők, és főleg a háló szobák ablakaiból gyönyörű kilátás nyílik a szemközti fekvő hegyekre. Ezeneken kívül fölemlítendő még a csinosan felszerelt természetrajzi éstermészettani szertár és a templom, mely összeköttetésben van az intézettel. A nevelést és oktatást illetőleg a növendékek a társadalmi illemszabályokkal teljesen megismertettek és a szünórákban is tanítónők éber felügyelete alatt állanak, kik a gyermekek külmagatartása stb. felett öröködni, főleg pedig a rend és tisztaságról gondoskodni kötelesek. A nevelészet terén leginkább a szívek képzésére és nemesítésére, valamint a rendszeres és tevékenységre buzdítani törekszik az intézet. Apollatik a gyermek szívből a szülők iránti köteles tisztelet és hálaczeret, valamint a hazaszeretetet is. Ezen intézet tanfolyama 8 osztályból áll. Az első 6 évfolyam rendes tárgyai: Hittan, magyar és német olvasás, magyar és német nyelvtan, magyar és német írásbeli gyakorlatok, magyar és német szépirodalom, egyetemes és hazai történet és földrajz, hazai alkotmánytan, szám és mértan, természetrajz, természettan, rajz és ének. A követ-

kez 2 évfolyamban a fönnehlített tantárgyak bővebben és kiegészítőleg adatnak elő, melyekhez még járul: magyar és német irdalom történet, könyvtétel, egészség és háztartás-tan, Oktatást nyerne tovább a növendékek mindennemű szükséges és hasznos női kézimunkákban is, melyeknél a növendékeknek takarékoság és pontosságra való szoktatása szem előtt tartatik. Fényűzési czikkék csak azon esetben készítenek, ha a szülők ezt határozottan kívánják, és a növendék a tantervnek a női kézi munkára vonatkozó követelményeknek már megfelelt. Mint rendkívüli tantárgyak szerepelnek: a francia és angol nyelv, festészet és zongora. Az oktatási nyelv részint magyar, részint német. A francia- és angolban, előre haladottabbak ezen nyelveken is nyertek oktatást. Fölvételi feltételek. 1. Elemezés, lakás, szolgálat, világítás, fűtés és mosás fejében és a rendes tantárgyakban való oktatásért az iskolaév 10 havára az első, második és harmadik osztályos növendékek fizetnek 120 frtot.: a negyedik, ötödik és hatodik osztálybeliek 150 frtot.; a hetedik és nyolcadik (illetőleg 1-ső és 11-dik felső leányiskolái) osztályosok 180 frtot. 2. A francia vagy angol nyelvi oktatásért havi 2 frt. 3. A festészetért évi 5 frt. és a zongoraoktatásért havonként 3 frt. fizetendő. 4. Mind a 8 évfolyam növendékei évi 5 frtot. fizetnek a taneszközök használatáért. Jegyzet: A fennebbi fizetések követező előleges részletekben teljesítendő: az első 3, a második 4 és a harmadik a tanév 3 utolsó hónapjára. 5. Végül a tanév kezdetén a szükséges tankönyvek, lábbeli és ruhák javításáért 10 frt. előre leteendő; ugyszintén az egyen-kalapért a belépésnél 7 frt. fizetendő. 6. Az intézetbe való belépésre vonatkozó határidő, mely aug. 29. 30- és 31-dik napjaira tüzetik ki, szigorúan megtartandó; azonban új növendékek egy-közben is fölvetetnek. A zárvizsgálatok június végén tartatnak. 7. Újoncz-növendékek előismereteik fokozata szerint osztályoztatnak. 8. A növendék keresztlevele, beoltási és utolsó iskolabizonyítványa is bemutatandó, ugyszintén hiteles orvosi bizonyítvány. 9. A növendékek szülei és rokonai látogatását mindenkor elfogadjatják; mégis czélszerűbbnek véljük, ha azok vasár és ünnepnapokra halaszthatnak, mert ezen napokon a növendékek szabad idővel rendelkeznek. 10. Ha a látogatás huzamosabb ideig tart, megengedtetik ugyan a növendékeknek, hogy nappal az illetők társaságában időzzenek, de az éj az intézetben töltendő. 11. A tanév alatt, sürgős eseteket kivéve, a növendékek haza nem bocsáttanak. 12. A növendék betegségeről a szülők azonnal értesítettek. 13. A növendékeknek a hazairás minden negyedik hétben megengedtetik, azonban adandó alkalmakkor e rendszabálytól eltérésnek is van helye. Időhiány miatt ifjabb testvérek és barátokkal való levelezés nem igen engedtetik meg. 14. A szülők gyermekeik előmenetele- és magaviseletéről havonként értesítettek. Ezen intézetbe csak római- és görög-kath. növendékek fogadtatnak be.

— Vége köv. —

Előfizetési felhívás.

**Az „Elméleti és Gyakorlati Egyházi Irálytan“
harmadik kiadására.**

A néhány év előtt már két kiadásban megjelent „Elméleti és Gyakorlati Egyházi Irálytan, segédkönyv a lelkesi hivatalok részére“, melynek első kiadása néhai Fogarasy Mihály erdélyi püspök önmagának, második kiadása pedig Fömlétségű Dr. Haynald Lajos bíboros kalocsai érsek urnak vala felajálva, már teljesen elkelt, amár nem volt könyvkereskedésbe, a könyvpiacz szokott helyeire bocsátva.

Nagy hálával tartozom a nagyméltóságú m. püspöki kar kegyes ajánlásáért, és a magyar katolikus lelkesi kar lel-

kes támogatásáért, melylyel nekem a munka megjelenését, s a kitűzött ezél elérését lehetővé tenni sziveskedtek.

Azon bírálatokat és figyelemzeteéseket, mik az említett mű megjelenésekor jóakarattal és testvéri szeretettel hozzám jutottak, s mik az 1878 évi „Tájékoztató” júniusi számaiban, Budapesten, és az Irodalmi Szemle júniusi számaiban, Egerben s más helyeken megjelentek, valamint kellő tisztelettel vettem, ugy azok javát, s az újabb fejlődményeket is az egyházi és polgári élet mezejéről — felhasználni törekedtem, s hajlandó vagyok azok vágyának, kik ezen már elfogyott munkát keresik, megfelelőleg egy harmadik kiadást rendezni.

Mint hogy pedig tetemes költségbe kerül, melyre nézve tájékoztatást szereztem, természetes kötelességem, nehogy akármely irányban magamnak vagy másoknak terhére legyenek, nagy bizodalommal s újból a magyar katolikus lelkesültségre fordulok azon kéréssel, hogy tetszésük és belátásuk szerint engem ezen munkánkam harmadik kiadásában segíteni, és akár előfizetés, akár előjegyzetés által a gyorsan megjelenendő munka átvételéről biztosítani sziveskedjenek.

A munka tartalmáról talán nincs miért bővebben megemlékezni. Az eddigi pártfogás, és számos nagy tekintélyek kezeimél levő illetékes nyilatkozata, megerősített azon nézetben, hogy a kitűzött feladatnak lehetőleg megfelelek.

A harmadik kiadás bővebb lesz, mint a második, s különös nyilatkozatot fog fektetni arra, hogy a magasabb irodalmi működés buzditására szolgáló alapítványok és jutalmak is tekintetbe véteszenek. Ezek mellett mély tisztelettel kérem jó ismerőseimet, pályatársaimat és saját tanítványaimat is, hogy a mit a gyakorlati életben e mű harmadik kiadásában felhasználva látni ohajtanának, arról engem értesíteni sziveskedjenek. Efel engem nagy hálára fognak kötelezni.

Mihelyt háromszáz példányra előfizetés vagy előjegyzés érkezett hozzám, miket akár postautalvánnyal, akár levelező lapon eszközölni legkönnyebb — a munka haladék nélkül a megrendelők szolgálatára szét fog küldetni.

Egy példány előfizetési ára 3 frt 50 kr. Tíz példányra egy tiszteletpéldány jár.

Törekedni fogok, hogy a harmadik kiadás a másodiknál díszesebb legyen.

Kelt Gyulafehérvárt 1889. aug. 1.

Beke Antal, székesegyházi kanonok

A NAPI ESEMÉNYEK KÖRÉBŐL.

Bonnaz Sándor esanádi püspök f. hó 10-én életének 77. püspökségének 29. és betegeskedésének több mint 16-ik évében az Urban szentül elhunyt. Temetését keddén Schlauch nagyváradi püspök végezte. A halhatatlan emlékü főpapnak jótékonyezelu adományozásai meghaladják a 3 millió frtot. Hátrahagyott vagyona is 700-000 frtot tesz.

R. I. P!
— **Főpásztori körlevél.** Fiumi hódolattal vettük Kegyelmes Püspök urunk legújabb körlevelét, amelyben Főmagasságu Hajnald Lajos kalocsai bíboros érsek — ezelőtt erdélyi püspök 50 esztendő papságának megünneplési módja rendeltetik el és a küldendő felirat szövege van közölve: to

vábbá Ö Szentségének rendelete Jézus szentséges szívének ünnepeit illetőleg, különféle miniszteri iratok és ajánlvau többféle munka.

— **Személyzeti.** Főtiszt. Balint Károly a bold. sz. Máriáról nevezett egeresi apát, oldalkanonok, kféhérvári plebánus, az erd. r. kath. elemi és népiskolák egyházmegyei tanfelügyelője, id. iskolás kanonok a néhai Balog Elek elhalálozása által üresedésbe jött mester kanonokságra az eddig viselt hivatalok megtartása mellett, előléptetvén, Dr. Tódor József sztszéki ülnök, ideiglenes papnöveldei rector és theol. tanára kféhérvári székesegyház idősebb iskolai kanonokjává, a püspöki papnövelde kormányzójává, a lelkeskedés (Pasztoralis) és erkölcs tanárává, a Bathianeum-intézet igazgatójává és az egyházmegyei könyvtár órévé kinevezetett. — Valóban szép Nagyboldogasszony napi ajándék! Gratulálunk.

— **Papválasztás.** Gyergyó-Alfaluban az elrendelt új választás aug. 11-én tartott meg; mely alkalommal, első helyen Rancz János 216; — második helyen Zomora Dániel 188; — és harmadik helyen Markaly Antal 165 szavazattal lettek megválasztva.

— **Pályázat.** (34.) A gelencei róm. kath. hitközségben, a segéd-kántortanító állomás, melylyel sekrestyési és harangozó teendők is össze vannak kötve, áthelyezés folytán megüresedvén, erre ezennel pályázat hirdettetik. Ezen állomás évi javadalma a következő: 1) 43 kalangya (26 kévés) ősz kepe. 2) 43 kalangya tavaszkepe. 3) 6 veka vegyes gabona a molnáraktól. 4) 27 o. é. forint oszpora. 5) 27 vontatás kemény tűzi fa, — ezen kívül minden tanuló után egy szekér fa, melyből az iskola szoba is fűtendő. — 6) 50 o. é. frt. stola és harangozás utáni jövedelem. 7) 2 frt 65 kr. a szemtiszte alapítványok kamataiból. 8) 2 frt 40 kr. a templom pénztárából, tisztogatás czímen. 9) Lakás, mellette kis veteményes kert és a kántortanítóval együtt használandó gazdasági épületek. — Pályázni ohajtok, kellően felszerelt pályázati folyamodványokat, folyó évi szeptember hó 20-ik napjáig, a gelencei róm. kath. iskolaszékhez benyújthatják. Gelence (Háromszékmegeye u. p. Imecsfalva) 1889 augusztus hó 8-án. Csibý Tamás, plebánus, isk. széki elnök. Cseh Imre, gondnok. Lukács Gergely, isk. széki jegyző.

— **Pályázat.** (35.) A szentegyház-as-oláhfalvi róm. kath. népiskolánál egy nő és egy férfi tanítói állomás betöltendő lévén, mindkét állomásra ezennel pályázat nyitattik. A tanítónő évi fizetése 300 frt. kényelmes lakás és 4 öl kemény tűzifa, a tanító fizetése 270 frt, lakás és 4 öl kemény tűzifa, azon kívül a kántort illető stola 1/3-ada, melyért a kántornak segédkezni tartozik. Egy sikeres próba év után a megválasztottak állandósíttatni fognak, mely esetben a férfitanító fizetése is 300 frt kiegészítetik. Pályázni ohajtok felhivatnak, hogy folyamodványukat a kellő okmányokkal felszerelve jövő szeptember hó 8-ig adják be. Szentegyház-as-Oláhfalva. 1889 augusztus 1-én. Imre Károly, lelkész.

— **Pályázat.** (36.) A magyar-zsáskodi róm. kath. kántortanító állomásra pályázat hirdettetik következő járandóságok mellett: 1) Van a kántortanítónak kettős lakháza az iskolaépület alsó részében s a felsőben egy szép terem, — egy cseréppel fedett alkalmas faesztir és pajta. — 2) 136 □-öl házi kert. — 3) 1 hold 3254 □-öl szántó; 351 □-öl kaszáló; 1 hold 440 □-öl erdő. 4) Erdélyi földtserm. kötvények szelvényeiből 44 frt. 5) 15 kal. buza, 12 kal. zab; melyet a hűvek megkészerznek, ha kedvük szerint jár el a kántor; — 52 veka esős törökbuza. 6) 9 szekér fa. 7) A szegény kántorok alapjából évi 24 frt. segélypénz. 8) Minden iskolás után 50 kr. 9) Stola 5—6 frt. Pályázók f. évi Szept. 20-ig kellően felszerelt okmányaikat — nevezetesen tankepesítési bizonylatukat — a véczke-m. zsáskodi r. kath. lelkészi hivatalhoz küldjék — vagy adják be. — M. Zsáskod, 1889. aug. 10. Az iskola-széki elnökség.

Kiadja: Az erdélyi róm. kath. irodalmi társulat. Felelős szerkesztő: PÁL ISTVÁN.

Szerkesztőtársak: Dr. CSERNI BÉLA, PÁL ANTAL, STRAUBERT ÖDÖN, ZLAMÁL AGOST.

Nyomatott Papp és Ferdinándnál a püsp. lyc. nyomdában Gyulafehérvárt.